

Beschermd door zelfgemaakte maskers melken de geitenhoedsters op de coöperatie in Limans in de Provence de geiten.

Coronatijd in Longo mai

Voor ons betekende de coronapandemie dat we ineens nauwelijks meer in staat waren onze boerderijen te verlaten en dat we ons interne leven op elke coöperatie gedeeltelijk moesten reorganiseren.

Dit was geen gemakkelijke onderneming, omdat we normaal gesproken op al onze coöperaties samen eten, werken, gezellig bij elkaar zitten en feesten vieren. In onze coöperatie in Limans in de Provence, die de drie gebouwcomplexen Le Pigeonnier, Grange Neuve en Hippolyte omvat, moesten we strenge hygiënische maatregelen nemen: in elke wooneenheid bleven de inwoners praktisch exclusief onder elkaar. Ten tijde van de lockdown waren er ongeveer 100 mensen op het hele terrein aanwezig, waaronder kinderen en jongeren van Longo mai die niet meer naar hun school, stage of studie konden terugkeren. De collectieve keuken voor iedereen op de centraal gelegen boerderij Grange Neuve werd gehandhaafd, maar de gemeenschappelijke maaltijden werden stopgezet. Elke groep haalde voedsel op voor hun locatie. De naaimachines in onze textielwerkplaats, die normaal gesproken stoffen van onze schapenwol verwerken, produceerden ineens katoenen maskers, ook al was het in die tijd nog betwistbaar of die maskers überhaupt wel zin hadden. Onze kruidenskundigen stelden verschillende elixers samen om de immuniteit te versterken en produceerden ook biologische desinfectiemiddelen. De organisatorische bijeenkomsten met alle mensen van de coöperatie vonden plaats in de open lucht en niet meer in de vergaderzaal van Grange Neuve. Onze lokale radiozender Zinzine heeft een

'Antenne libre' opgezet waar luisteraars hun mening konden geven en met elkaar konden communiceren. Dagelijks wisselden de Longo mai-presentatoren elkaar af om dit programma in stand te houden, want het was onmiddellijk met grote instemming ontvangen.

Door het tijdelijke verbod op de boerenmarkten in de regio en de sluiting van ons vakantiedorp Les Magnans moeten we rekenen met financiële verliezen. Verder naar het zuiden, op onze boerderij Mas de Granier in de Crau, hebben onze mensen de lokale boeren uitgenodigd om één keer per week naar de Mas de Granier te komen om hun producten aan te bieden aan klanten, die vooraf per e-mail en telefoon op de hoogte werden gebracht. Natuurlijk werd dit gedaan met alle hygiënische voorzorgsmaatregelen. Het was niet te begrijpen waarom de grote supermarkten open bleven en de boerenmarkten werden gesloten. Het bestaan van de kleine producenten wordt bedreigd.

Zoals altijd en toch niet

Een brief van onze boerderij Ulenkrug in Mecklenburg beschrijft de bijzondere situatie als volgt. "Het is nogal vreemd. Op de een of andere manier is alles zoals gebruikelijk en tegelijkertijd ook weer niet. We werken in de tuin met het paard, het zaad ontspruit, de lammeren en kalveren ontdekken het verse gras, bouwplaatsen op ons hoofdgebouw en in de 'cultuur-koestal' worden vol-

tooid en we beginnen ook nieuwe - met andere woorden, de hele boerderij is volop bezig. Maar dan het ongebruikelijke: we zijn allemaal ter plaatse. Er zijn al weken geen gasten

geweest. En als je nog een beetje beter kijkt, zie je steeds meer mensen in ons kantoor aan de telefoon zitten. Verschillende vergaderingen binnen de Longo mai-beweging of met mensen uit de regio worden vervangen door telefoonconferenties." Op alle coöperaties heerste een soortgelijke sfeer. We zijn ons ervan bewust dat onze boerderijen zich in een zeer gunstige situatie bevinden ten opzichte van de mensen in de steden: veel ruimte, buitenactiviteiten en een respectabele zelfvoorziening op het gebied van groenten, fruit en vlees. We deelden deze gelukkige situatie op dit bijzondere moment met enkele mensen die al voor de lockdown bij ons waren als bezoeker of als vluchteling en voor wie een terugkeer naar hun woonplaats, naar hun land of naar de straat onaanvaardbaar zou zijn geweest.

Het leven in een gemeenschap is enerzijds een voordeel omdat er geen sociaal isolement is, maar anderzijds zou het een nadeel zijn vanwege de snelle verspreiding van het virus, als het zijn weg naar ons had gevonden. Gelukkig was de test voor Covid-19 in onze weinige ziektegevallen in deze periode in alle gevallen negatief. Nu de algemene situatie zich een beetje ontspant, overwegen we desalniettemin om bepaalde maatregelen te handhaven. Vanaf het begin hebben we de pandemie zeer serieus genomen en ook wij willen de meest kwetsbaren onder ons beschermen.

Michael Rössler

Corona - crisis - kans

Een buitengewone lente

Van begin maart tot eind april viel er nauwelijks regen op de boerderij van Montois. Maar het droge voorjaar bracht ons vele zonnige dagen. De appel-, peren- en pruimenbomen bloeiden prachtig. Alleen de Corona-crisis wierp een schaduw op ons leven.

Elke dag konden de bijen uitvliegen, de bloemen bevruchten en veel nectar verzamelen. We kunnen hopen op een goede fruit- en honingooft. Dit was precies het tegenovergestelde van vorig jaar, toen zware vorst in het late voorjaar tot magere fruit- en honingooften had geleid. Het prachtige voorjaar staat in schril contrast met de storm Corona die ons allen heeft getroffen. Midden maart zijn onze gewoontes en ons leven in één klap drastisch veranderd. Wat eerder als vanzelfsprekend werd beschouwd en bijna nooit in twijfel werd getrokken, was plots onmogelijk: welkomstkusjes, een avondje uit met vrienden, een bezoekje aan de bioscoop...

We wonen als groep van tien volwassenen en twee kinderen op de boerderij. De beperkingen van Zwitserland om uit te gaan hebben ons minder hard getroffen dan veel andere mensen. Het voorjaarswerk in de landbouw houdt ons bezig en als 'uitgebreide familie' blijven directe sociale contacten mogelijk en hoeven niet te worden verplaatst naar de virtuele wereld. Toch ervaren we de lockdown ook als een drastische en vaak pijnlijke ingreep in ons leven. Na een periode van verlamming, onzekerheid en sympathie voor de slachtoffers van deze crisis, kwam langzaam het besef naar boven dat deze Corona-periode ook een kans

Het virus kent geen grenzen - en wij bouwen muren!

kan zijn. Een kans om onze levenswijze ter discussie te stellen, om afhankelijkheden in deze wereld te herkennen, om het overbodige bloot te leggen - kortom: om de gebruikelijke sleur te stoppen en grondig na te denken.

Het idee om een aantal van onze gedachten te delen met andere mensen heeft ons ertoe bewogen om posters te ontwerpen en deze in het openbaar te plaatsen. Begin mei ontstond zo een 'inspiratie-wandelroute' langs een weg die aan het terrein van de boerderij grenst. De posters nodigen de wandelaars uit om mee te denken. Enkele voorbeelden: "Geen vliegtuig te horen, hoor je de vogels zingen?" - "En als aardappelen poten eens belangrijker zou zijn dan de beurs?" - "Het virus kent geen grenzen, maar wij sluiten alle grenzen" - "Opheffen lockdown, terugkeer naar de normale crisis?" - "Opgepast, solidariteit is besmettelijk!"

In deze dagen ervaren we de eerste voorzichtige versoepelingen van de beperkingen. De roep om een terugkeer naar de normaliteit is overal te horen en te voelen - en is zeer begrijpelijk. Maar naar welke 'normaliteit' willen we terugkeren? Zou het nu niet mogelijk zijn om de samenleving (fundamenteel) te veranderen? Zou het niet mogelijk zijn om nu te ontsnappen aan de dictaten van de economie en een meer sociale en milieuvriendelijke toekomst vorm te geven? Het ligt ook in onze handen dat onze weg naar de 'reconstructie' van de samenleving wordt bepaald door de aspecten die echt van levensbelang zijn.

Esther Gerber

Oekraïne

Leven in de Karpaten

We zijn geen waarzegsters, we hebben deze pandemie niet zien aankomen, maar het klopt dat ons 'experimenteren' met andere vormen van leven bij Longo maï is alsof we ons altijd al voorbereidden op deze lockdown.

Onze zelfverzorgende economie maakte het mogelijk dat we snel minder mensen ontmoetten en niet meer op reis gingen. Nu is onze boerderij in Zeleny Hay in Transkarpatie gewoon een hemelse plek, dus ons een tijdje terugtrekken leek ons geen straf. Het is een kans om na te denken over wat we echt belangrijk vinden en ook om het langzamer aan te doen, en daar waren we eerlijk gezegd ook best aan toe.

Het voeren van de dieren, het maken van kaas, het bakken van een partij brood en het observeren van het voorjaarsontwaken van de natuur terwijl we de geiten in het kreupeelhout van ons nabijgelegen bos hoeden, deed ons beseffen hoe gelukkig we waren vergeleken met de slecht

gehuisveste of ondervoede mensen, met de vluchtelingen van alle oorlogen of zelfs met degenen die in de stress terechtkwamen door het verlies van hun loon.

Niet reizen of de hectiek van het leven afremmen betekent in de eerste plaats meer tijd voor jezelf en je gezin, maar het is ook een kans om na te denken over de werkelijke waarde van de dingen.

Geen tijd te verspillen!

Terwijl we de afgelopen drie jaar hebben gevochten om de laatste oerbossen van Europa te redden, leren we dat deze epidemie is ontstaan door de systematische vernietiging van de nog bestaande wildernis op deze aarde.

Frankrijk

Bescherm de bossen!

Veel onderzoekers hebben er al lang voor gewaarschuwd dat ons destructief gedrag ten opzichte van ecosystemen kan leiden tot gezondheidsrampen op ongekende schaal.

Met betrekking tot Covid-19 schrijft de Franse ecooloog Philippe Grandcolas: "We weten nu dat dit niet alleen een medisch probleem is. Het ontstaan van deze infectieziekten loopt parallel met onze groeiende greep op de natuurlijke omgeving. Er vindt ontbossing plaats en wilde dieren die uit hun natuurlijke omgeving worden gejaagd, komen in contact met vee dat in bio-industriële bedrijven wordt gemest."

De destabilisatie van ecosystemen beperkt zich niet tot tropische landen. "Door geleidelijk aan de bossen van het Amerikaanse noordoosten weg te knabbelen, verjaagt de stedelijke ontwikkeling dieren zoals buidelratten, die helpen om de tekenpopulaties te reguleren. Als gevolg daarvan verspreiden ziektes die door teken worden overgedragen zich gemakkelijker. Onder hen, de ziekte van Lyme...", schrijft Sonia Shah in

het Franse maandblad *Le Monde Diplomatique*.

Toen de eerste Longo maï-teams zich vestigden in de bergachtige gebieden van de Haute Provence, de Ardèche, de Zwitserse Jura en Karinthië, hadden ze nog geen weet van de kennis die vandaag de dag algemeen geaccepteerd is, zoals het feit dat bossen een essentiële rol spelen in het klimaat. Maar ze begrepen meteen dat deze gebieden essentieel zijn voor het evenwicht van het ecosysteem, dat ze het grootste deel van de biodiversiteit en de wilde dieren herbergen. De bossen moesten met respect worden behandeld, met liefde, terwijl ze tegelijkertijd hout en brandhout leverden. In onze coöperatie Treynas in Ardèche zijn de bossen de basis voor de economie van de boerderij.

Pas na vele jaren hebben we begrepen dat we meer moesten doen dan

Voor ons is het gewoon nog een argument erbij om het natuurgebied Svydovets in de Oekraïense Karpaten te redden uit de klauwen van de oligarch Kolomoïsky, die hier een nieuwe stad van hotels, sport- en vrijetijdscentra wil creëren, een volstrekt zinloze stad. Dit alles om meer en meer geld te verdienen.

Het is tijd om vraagtekens te zetten bij de verplichte economische groei. Vooral omdat we weten dat het gepaard gaat met de vernietiging van levende wezens. Een dood die veel onomkeerbaarder is dan wat dit kleine virus belooft. Kunt u uitleggen waarom we vandaag naar artsen luisteren, maar niets van klimatologen willen horen? Waarom accepteren we een restrictieve lockdown om levens te redden en kunnen we niet hetzelfde doen om de mensheid te redden?

We weten niet of onze strijd om Svydovets te redden kan worden gewonnen, maar we zien niet in, waarom we onze dromen zouden moeten opgeven. We blijven ervan overtuigd, dat een andere wereld mogelijk is.

Oreste en Yolana del Sol

Van boom tot de bouw van een dakstoel: in de coöperatie Treynas is duurzame exploitatie van de bosgebieden standaard.

alleen bij ons zelf het bos duurzaam in stand te houden. We kregen in de gaten hoe destructief het Franse bosbeheer is met zijn beleid van kaalslag en monocultuurplantages. En we moesten gewoon reageren voor het behoud van de bossen van de Oekraïense Karpaten, waar illegale houtkap en plannen voor een skistation het hele ecosysteem bedreigen.

Netwerken om bossen te redden

In 2008 waren we met z'n drieën van Longo maï aanwezig bij de oprichtingsvergadering van het *Network voor Alternatief Bosbeheer (RAF)* in Frankrijk. We maken ook deel uit van bewegingen zoals SOS Forêt. Voor ons is het noodzakelijk om de destructieve praktijken in de bossen te bestrijden, maar het is ook belangrijk om een constructieve en respectvolle manier van handelen in het bos te bevorderen. Daarom brengt het Treynas-team regelmatig zijn kennis mee naar de opleidingen die door de RAF worden georganiseerd. De laatste jaren zien we tot onze vreugde een sterke toename van het aantal jongeren dat gepassioneerd betrokken is bij de vele activiteiten in de bos- en houtsector.

In de wetenschap dat we in Longo maï niet de nodige kracht hebben om het grote aantal bedreigde bossen in Frankrijk te beschermen, nemen we deel aan de oprichting van het dotatiefonds *Forêts en Vie*, dat tot doel heeft bossen te verwerven en te beschermen dankzij de financiële bijdrage van vele burgers.

Deze coronacrisis sterkt ons in onze overtuiging dat we de bossen niet met minachting moeten behandelen en vernietigen, maar dat we met het grootste respect met en in de bossen moeten leren leven.

Nick Bell

Met toewijding en geduld wordt elke week verse pasta gemaakt voor de markt.

Frankrijk

De tarwe van Naïma

Dit is het verhaal van de durumtarwe waarmee we op Mas de Granier onze verse pasta maken - een soort die we Naïma hebben genoemd, omdat het ook het verhaal is van een gevecht en een vriendschap.

Het verhaal begint in het jaar 2000, met de pogroms van El Ejido en andere aanvallen op seizoensgebonden buitenlandse landarbeiders in de kassen van Andalusië. Door de organisatie van een internationale delegatie die het gebied bezocht, ontdekten we de harde realiteit van wat 'de plastic zee' begon te heten, een 'zee' waar veel van de in Europa verkochte groenten vandaan komen. Terug in Frankrijk organiseerden we openbare bijeenkomsten om aan de kaak te stellen wat we hadden gezien

en gehoord. Bij deze gelegenheden kwamen mensen naar ons toe om ons te vertellen over zeer vergelijkbare situaties van voor het publiek verborgen uitbuiting in onze regio, in de vlakte tussen Arles, Avignon en Marseille. Deze bewustwording heeft geleid tot de oprichting van het *Comité ter verdediging van buitenlandse werknemers in de land- en tuinbouw in de Bouches-du-Rhône (Codetras)*. De Codetras heeft in de loop der jaren veel mensen geholpen met het verkrijgen van verblijfsver-

gunningen en de erkenning van hun arbeidsrechten. Naïma was een van deze mensen. Ze kwam uit Marokko en werkte met haar partner voor een boomkweker in de buurt van onze boerderij. Officieel was ze werkzaam in de landbouw, maar eigenlijk werkte ze nonstop voor de baas als schoonmaakster en klusjesvrouw, met eindeloze uren die niemand haar zou betalen. Toen haar partner een arbeidsongeluk kreeg en de baas hem ontsloeg zonder enige vergoeding, kwam ze in opstand. Ze verliet het bedrijf en wendde zich tot de Codetras om haar baas aan te klagen.

Naïma was de eerste vrouw die haar stem op deze manier liet horen. Dat was in 2004. We vergezelden haar in haar juridische strijd die vijftien jaar duurde: het was in 2019 dat de arbeidsrechtbank eindelijk in haar voordeel besliste!

In dezelfde tijd dat we Naïma leerden kennen, waren we aan het nadenken over de verkoop van verse pasta op de boerenmarkt in Marseille - een product dat niemand daar aanbood. In 2006 kochten we een oude kleine Italiaanse pastamachine die nog steeds goed functioneert. We zochten verschillende soorten harde tarwe, om de rassen te vinden die het meest geschikt waren voor ons project. Om verse pasta te maken die stevig blijft bij het koken, heb je een zeer harde en glasachtige tarwe nodig - vooral als er bij de fabricatie geen eieren aan te pas komen, wat de verkoop op de markten aanzienlijk makkelijker maakt.

We hebben een kleine collectie harde tarwe verzameld uit alle hoeken van het Middellandse Zeegebied: Xerxes-tarwe uit Spanje, Belfugitto uit Italië, Calabrische tarwe uit Riace, Marmara uit Turkije, Touramasso uit Algerije, enzovoort - maar ook de

HTRI 14204 en de vele anonieme metgezellen die we in de zaadbank in Gatersleben, Duitsland, hebben gevonden. We hebben al deze tarwe onderzocht om te zien wat ze opleverden. Ook de schoonheid speelt een rol. Sommige soorten zijn gewoon prachtig.

Ondertussen was Naïma een vriendin geworden. Ze kwam regelmatig naar de boerderij en onze zoektocht naar tarwe ontging haar niet. En op een dag bracht ze ons een zakje durumtarwe mee dat haar vader vroeger in de regio van Bouchammakh, niet ver van Fez, verbouwde. Deze tarwe leek ons bijzonder glazig en van goede kwaliteit.

In 2010 hebben we er een vierkante meter van gezaaid om het te gaan vermenigvuldigen. De aren waren prachtig, en de stengels enorm lang - een teken van ouderdom van het ras, want modern geselecteerde tarwe heeft korte stengels. Het jaar daarop konden we vijf vierkante meter zaaien, en het jaar daarna vijftienvijf, waarmee we een hele strook in de tuin konden aanleggen, dan drie stroken in het grote veld, dan een half veld, dan een heel veld. Deze tarwe is perfect aangepast aan ons steenachtige, niet-geïrrigeerde terrein. Na zeven jaar begonnen we zaaigoed uit te delen aan de andere Longo maï-boerderijen in het zuiden en binnen het steeds groter wordende netwerk van boerenbakkers in Frankrijk. In 2019 hadden we eindelijk genoeg om er onze verse pasta van te maken. Ze is beter dan ooit tevoren. Stevig, glad, glanzend.

We hebben een geweldig feest gehad op de Mas om de overwinning van Naïma te vieren. De zaden blijven van land tot land reizen. De mensen ook, wier uitbuiting doorgaat...

Sabina Gnädinger
Till Roeskens

Zwitserland

Verzet tegen uitbuiting

De landbouw gaat ons allemaal aan en het is de hoogste tijd voor een sociaal-ecologische ommekeer.

Begin februari kwamen dus consumenten, boeren, arbeiders en ander actieve mensen in Bern bij elkaar om samen na te denken over hoe een solidaire landbouw eruit zou kunnen zien. De bijeenkomst droeg de naam 'Résistance au plat du jour'. De openingstoespraak werd gehouden door Raymond Gétaz van de Zwitserse Longo-maï boerderij le Montois. Hij herinnerde ons aan de verschrikkelijke aanvallen op de Marokkaanse bevolking in Andalusië. Twintig jaar geleden trok daar een racistische menigte dagenlang door de straten van het stadje El Ejido, waarbij mensen, hun huizen en meerdere winkels werden aangevallen. De politie hield zich afzijdig en liet de mannen begaan. Raymond refereerde eraan dat de macht van de groothandel en hun prijsbeleid mede verantwoordelijk zijn voor de nog steeds slechte arbeidsomstandigheden van de landarbeiders. Helaas zijn deze omstandigheden, met inbegrip van de vernederende levensomstandigheden van de seizoenarbeiders, nog steeds de norm, niet alleen in Zuid-Spanje, maar ook in de rest van Eu-

ropa. Een Roemeense landarbeider heeft hier een uitgebreid verslag van gegeven. Bij zijn laatste baan werkte hij 7 dagen per week, 98 uur, zonder vrije tijd, voor 5 Zwitserse frank per uur en zonder verzekering. Twee jaar geleden verwondde hij zijn rug ernstig bij een arbeidsongeval. Een gepensioneerde vakbondsman hielp hem om een klacht in te dienen.

Direkte hulp ter plaatse

Laura en Nadia van de agrarische arbeidersbond SOC uit Almería vertelden ons op indrukwekkende wijze over de grote uitbuiting en de kleine successen in de strijd tegen die uitbuiting. Ze hebben ideeën hoe we hier in het noorden verder kunnen helpen. De Interbrigadistas, een initiatief van jonge mensen uit Berlijn, gaan nu al sinds jaren elk jaar een maand lang met een groep naar Almería om met de seizoenarbeiders daar te werken. Geïnspireerd door het werk van het Europees Burgerforum in Zwitserland, hebben ze supermarkten in Duitsland geïnformeerd over de schending van de arbeidsrechten. Zo konden ze de handel er-

van overtuigen bij hun producenten in Zuid-Spanje in te grijpen. De Interbrigadistas hebben in Duitsland de spannende brochure 'Van het begin en het einde van de toeleveringsketen' gepubliceerd.

Hervé Papa Latyr Fayé uit Senegal hielp bij het opzetten van het initiatief 'Ghetto out - Casa Sankara' in Apulië (Zuid-Italië), een alternatief voor de kampen voor Afrikaanse landarbeiders, die worden gedomineerd door maffia-achtige arbeidsbureaus, de Caporali. We waren het er unaniem over eens dat dergelijke moedige initiatieven moeten worden versterkt. Uit Oostenrijk kwamen twee vrienden van de Sezonieri-campagne, die dankzij hun grote vasthoudendheid een opmerkelijke solidariteitscampagne voor Roemeense seizoenarbeiders konden opzetten. Maar het waren natuurlijk niet alleen verslagen. Vijf groepen werkten aan verschillende onderwerpen met

betrekking tot onze landbouw en voeding. Het opsommen van alle goede ideeën hier zou buiten het bestek van dit artikel vallen. En over voedsel gesproken: een groep jongeren uit de klimaatbeweging toverde heerlijke gerechten tevoorschijn voor ons allen - driehonderd mensen die het niet eens zijn met deze wereld.

Ook in Longo maï ontvangen we activisten van het SOC en landarbeiders uit deze streek rond Almería, die ook 'de plastic zee' wordt genoemd. Het is heel belangrijk dat we de mensen leren kennen die we steunen, zodat we samen als vrienden in verschillende delen van Europa kunnen werken aan een rechtvaardiger wereld. Het gevaar dat de geschiedenis zich herhaalt en het racisme de overhand krijgt, is niet geweken. Daarom zullen we, als het moet, nog eens twintig jaar aan de bal blijven als linksbuiten!

Johannes Dahmke

Provence

Zonnig en warm

In het huis La Passerelle op de coöperatie in Limans wonen sinds de herfst van 2018 een dozijn mensen. We hebben vier jaar lang gebouwd aan dit huis, dat bestaat uit een houten structuur met muren van strobalen, die het geheel goed isoleren. Al sinds het eerste bouwjaar in 2014 hadden we fotovoltaïsche zonnepanelen op het dak gelegd. Dit voorjaar hebben we de zonnecollectoren kunnen installeren, waardoor we dankzij de mooie zonnige dagen ruimschoots warm water hebben. In de winter zorgt de houtketel voor extra warmte. De ketel en de collectoren zijn aangesloten op dezelfde grote warmwatertank.

We hebben er uiteindelijk voor gekozen om de panelen voor het huis te plaatsen in plaats van op het dak, omdat we ze zo in een hoek van bijna 60° konden zetten, wat de productie van warm water in de winter optimaliseert en in de zomer beperkt. In die tijd van het jaar is de zonneschijn maximaal, terwijl de behoeften minimaal worden. Het enige wat we nu nog moeten doen om het huis helemaal af te krijgen is het plaatsen van de laatste leuningen voor de terrassen en het planten van struiken om het hele bouwterrein heen. Dat laatste hopen we komende herfst te kunnen doen.

Gérard Chaupin

Oostenrijk

Bos voor de toekomst

Het bosbestand in Eisenkappel heeft de afgelopen jaren veel meegemaakt. Twee verwoestende stormen, winters zonder sneeuw, voorjaarsdroogte, keveraantasting en niet te vergeten een grote bosbrand. Na de tweede stormramp in 2018 waren de herbebossingssubsidies al gekoppeld aan de noodzaak om gemengd bos te herplanten. Dit is een absolute noviteit in het officiële bosbouwbeleid en sterkt ons in de overtuiging dat de doctrine 'sparren planten' die tot nu toe van kracht was, eindelijk achterhaald is.

Op een stuk land waar geen enkel boompje meer stond, hebben we afgelopen herfst een hectare gemengd bos herbeplant. Op andere stukken willen we eerst de natuurlijke verjonging in het oog houden en indien nodig aanvullen met gerichte beplanting. Een deel van de te planten bomen zal afkomstig zijn uit onze eigen kwekerij, waar met name Antonin zeer intensief mee bezig is. Op andere percelen moesten we dit jaar alles vellen, omdat de overgebleven sparren massaal werden geteisterd door de schorskever. Dat was

ongeveer de rest van de voormalige 11ha bos van onze boerderij Stopar. Op de meeste percelen staat nu licht loofbos, wat hoop geeft dat het thema bos op de boerderij op middellange termijn een nieuw, positief perspectief krijgt. Op een ander stuk voormalig bos hebben we alle stronken en wortels laten verwijderen nadat het hout van de omgewaaide bomen was verwerkt. Dit land zal een aanvulling zijn op onze weilanden. Een deel ervan is zo weinig steil dat we zelfs kunnen denken aan de aanleg van een klein veldje voor aardappelen en andere groenten. Voor de te verwachten aardappelen bouwen we een aardkelder, waarin de komende oogst hopelijk tot het voorjaar goed kan worden bewaard. Dit is weliswaar nog toekomstmuziek, maar zonder visioenen is het niet de moeite waard te investeren. We zijn benieuwd wat we samen met de natuurlijke kracht van het bos voor elkaar kunnen krijgen. En we hopen dat toekomstige generaties daar wat aan zullen hebben.

Robert Kauer

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar
Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Druckwerk 14, Dargun

Contactadres:
Stichting Pro Longo maï
Amerbos 528 HS
1025 XT Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705

Duitsland

Op naar de volgende kwart eeuw

Hof Ulenkrug in Mecklenburg-Vorpommern bestaat nu 25 jaar. De inwoners bereiden zich voor op de komende jaren.

Een "Europa van onderen" - "het beste van Oost en West en Noord en Zuid..." Wat een prachtig visioen! Zo stond het in het Manifest van het Europees Burgerforum van december 1989, een forum dat was opgericht door de Europese coöperatie Longo maï. Wij, een groep Osis, gingen op weg naar Frankrijk en nodigden de mensen van Longo maï uit om samen met ons een Europese coöperatie op te richten in Oost-Duitsland. Zelfbestuur, zelfvoorziening en mensen uit zeven of acht verschillende landen - wat een echte rijkdom! In Basta, in de Oderbruch, werden we door de gemeente Wollup in de herfst van 1992 welwillend opgenomen. Met een groot aantal mensen uit het dorp zetten we ons in voor de 2000 hectare landbouwgrond van het 'Volkseigenes Gut' - het domein dat in de DDR staatseigendom was geweest. We wilden dat deze grond eigendom van de gemeente zou worden en niet aan de meestbiedende zou worden verkocht. Onze tegenstander was de Treuhand, de instantie die door de West-Duitse regering was opgericht om al het DDR-staats-eigendom te privatiseren.

De inwoners van het dorp deelden zich op in werkgroepen en ontwierpen concepten voor landgebruik, productverwerking en afzet. De concepten moesten worden ingeleverd in een gebouw aan de Alexanderplatz in Berlijn. Er waren 14 deuren van de Treuhand Landwirtschaft en alle 14 namen op de deuren bevatten een 'von'. Met andere woorden: de adel was weer opgestaan en ontfermde zich als vanouds over het land. In Wollup kreeg een veehandelaar uit Nedersaksen het hele domein. Voor ons was het toen de vraag: ver trekken of een tweede poging doen? We startten met de tweede poging in november 1995 in Mecklenburg-Vorpommern - een boerderijcomplex met woonhuis, stal, schuur en 42 ha akker- en weidegrond. Een kudde Pinzgau-koeien maakte ook deel uit van het aanbod. Met de steun van vele mensen uit Zwitserland, Duits-

land, Frankrijk en Nederland heeft de Longo maï-Stichting Europees Landfonds de Hof Ulenkrug kunnen kopen, om die vervolgens over te dragen aan de internationale groep. Er is veel gebeurd in de afgelopen twee en een halve decennia. In de meest uiteenlopende conflicten hebben we vrienden gemaakt en waarschijnlijk ook vijanden. De geest van het grote optimisme uit 1989 kon niet worden gehandhaafd, noch in de nieuwe Duitse staten, noch in de rest van Europa. Het leren omgaan met nieuwe levensomstandigheden, het zoeken naar een veilig bestaan, het fenomeen van de werkloosheid, de verplaatsing van jongeren naar de economische centra - dit alles heeft mensen geïsoleerd en heeft veel, te veel mensen in heel Europa in de handen van rattenvangers gedreven. Wij, die begonnen waren, hebben onze kinderen de wereld in zien trekken. Andere jongeren zijn hier gekomen, andere kleine kinderen scharrelen op de boerderij rond. Er staat een generatiewisseling op stapel, niet alleen op de Ulenkrug, maar in alle Longo maï-coöperaties, waarvan de oudste coöperatie nu in 2020 al 47 jaar bestaat. Een spannend, vaak problematisch proces, maar vooral een interessant proces, altijd gebaseerd op solidariteit.

En solidariteit blijft voor ons een essentiële houding ten opzichte van alle mensen die dromen van een betere wereld en zich daarvoor inzetten en ten opzichte van alle mensen die door de wereldmaatschappij worden buitengesloten - degenen die in oorlogen sterven en in de Middellandse Zee verdrinken.

Ons collectieve leven beweegt zich tussen de dagelijkse taken op de boerderij en inmenging in niet te tolereren sociale omstandigheden. Ook in deze tijd van het coronavirus heeft ons collectieve leven zijn voordelen getoond ten opzichte van een zich steeds verder verspreidend isolement in de samenleving. Dit alles geeft moed voor de komende 25 jaar!

Herma Ebinger

In 2005 vierden we de 50ste verjaardag van elf Longomaianer en het 15jarig bestaan van de boerderij Hof Ulenkrug, onder andere met een eigen theaterstuk.